

OCENA JAKOŚCI POWIETRZA PRZEZ MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

wyniki badania ilościowego

przeprowadzonego na zlecenie

Polskiego Alarmu Smogowego

Warszawa, 30.09.2021



Spis treści:

Percepcja jakości powietrza	3
Działania władz	20
Uchwała antysmogowa	24
Informacje o badaniu	31

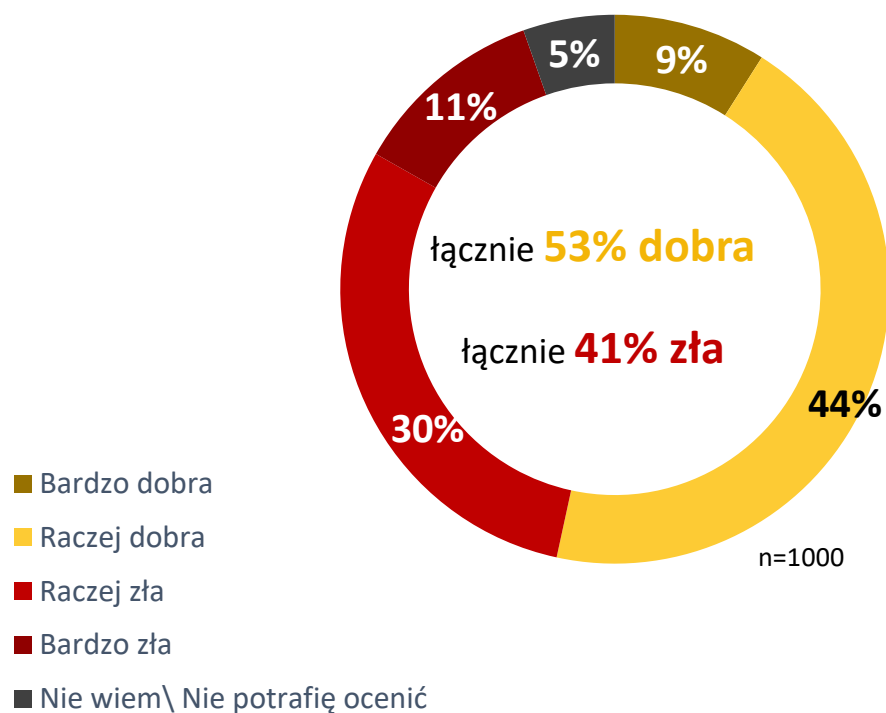


PERCEPCJA JAKOŚCI POWIETRZA



W pierwszym, spontanicznym skojarzeniu, mieszkańcom województwa śląskiego jakość powietrza we własnej miejscowości nie wydaje się bardzo zła

Jak Pan(i) ocenia jakość powietrza w Pana(i) miejscowości? Czy według Pana(i) opinii jest ona...



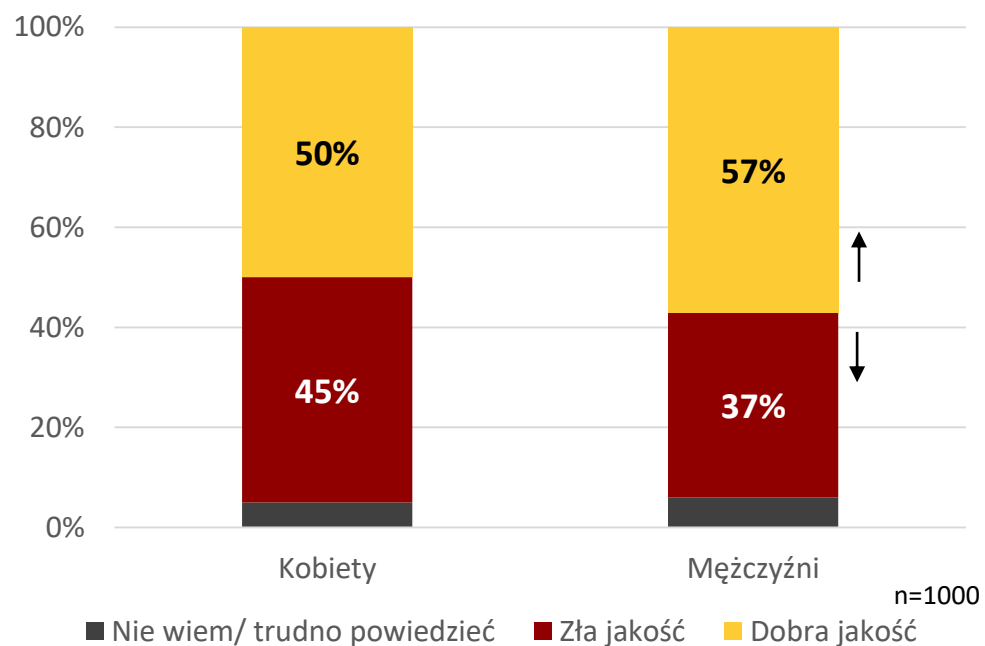
Oceny pozytywne jakości powietrza przeważają nad negatywnymi. Można spojrzeć na te dane również inaczej: w profilu odpowiedzi dominuje „raczej” – prawie $\frac{3}{4}$ osób stwierdza, że powietrze jest „raczej” dobre lub złe. Oznacza to ostrożność, obecność wątpliwości i zastrzeżeń, a w społeczności województwa potencjał do debaty i różnicy poglądów.

Warto też pamiętać, że jest to pierwsza, szybka odpowiedź, która potem nie potwierdza się w innych odpowiedziach, z czego można wyciągnąć wniosek, że opinia o powietrzu jest gorsza, niż wskazują pierwsze odpowiedzi.

Wpływ ma również czas badania – przed sezonem grzewczym, a więc przed nasileniem się problemu zanieczyszczenia powietrza oraz po dłuższym okresie bez smogu (wiosna, lato).

Kobiety są bardziej krytyczne wobec jakości powietrza

Jak Pan(i) ocenia jakość powietrza w Pana(i) miejscowości? Czy według Pana(i) opinii jest ona...



Odpowiedzi kobiet odchyliły się w sposób istotny statystycznie od odpowiedzi mężczyzn – więcej kobiet podkreśla złą jakość powietrza i jednocześnie mniej akcentuje dobrą.

Widoczny jest szereg różnic istotnych statystycznie pomiędzy mieszkańcami województwa śląskiego w podejściu do jakości powietrza we własnej miejscowości

Większy krytycyzm wobec jakości powietrza we własnej miejscowości:

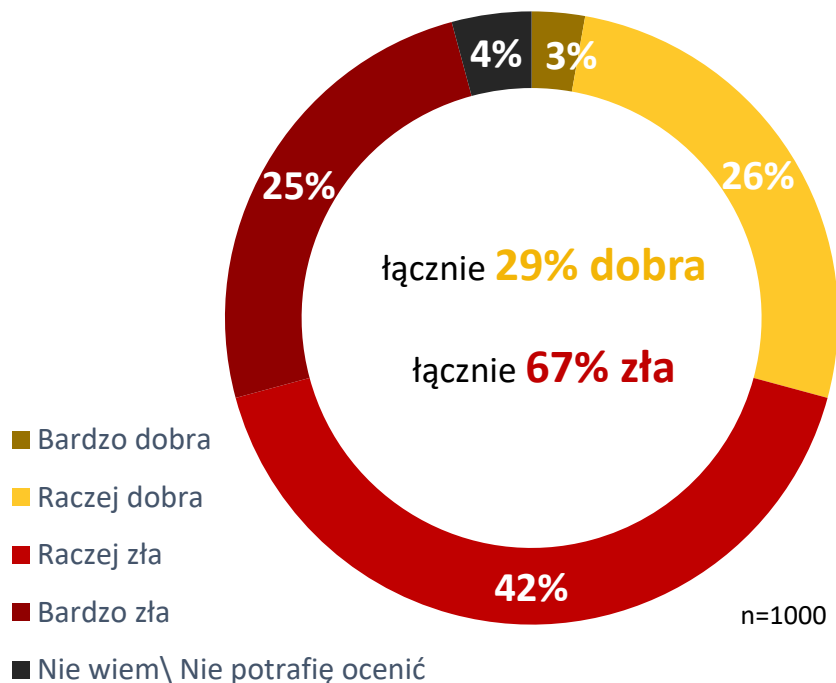
- ✓ Wyższe wykształcenie
- ✓ Zamieszkiwanie w dużym mieście
- ✓ Budownictwo wielorodzinne
- ✓ Posiadanie kotła gazowego

Mniejszy krytycyzm wobec jakości powietrza we własnej miejscowości:

- ✓ Wiek (70+ lat)
- ✓ Niższe wykształcenie
- ✓ Dochód poniżej 5 tys. Zł
- ✓ Zamieszkiwanie na wsi
- ✓ Dom jednorodzinny
- ✓ Posiadanie kotła/ pieca na węgiel

Sezon grzewczy weryfikuje jakość powietrza, przynosząc wyraźne pogorszenie

Jak Pan(i) ocenia jakość powietrza w Pana(i) miejscowości w sezonie grzewczym, a więc w sezonie jesienno-zimowym? Czy według Pana(i) opinii jest ona...



Przypomnienie sezonu grzewczego sprawia, że skłonność mieszkańców województwa śląskiego do pozytywnej oceny jakości powietrza we własnej miejscowości zdecydowanie maleje. Odsetek odpowiedzi „raczej dobra” maleje – w porównaniu do pytania ogólnego o jakość powietrza – prawie dwukrotnie, odpowiedzi „bardzo dobra” trzykrotnie. Niemal 70% negatywnie ocenia jakość powietrza podczas sezonu grzewczego.



Widoczny jest szereg różnic istotnych statystycznie pomiędzy mieszkańcami województwa śląskiego w podejściu do jakości powietrza w sezonie grzewczym

Większy krytycyzm wobec jakości powietrza w sezonie grzewczym:

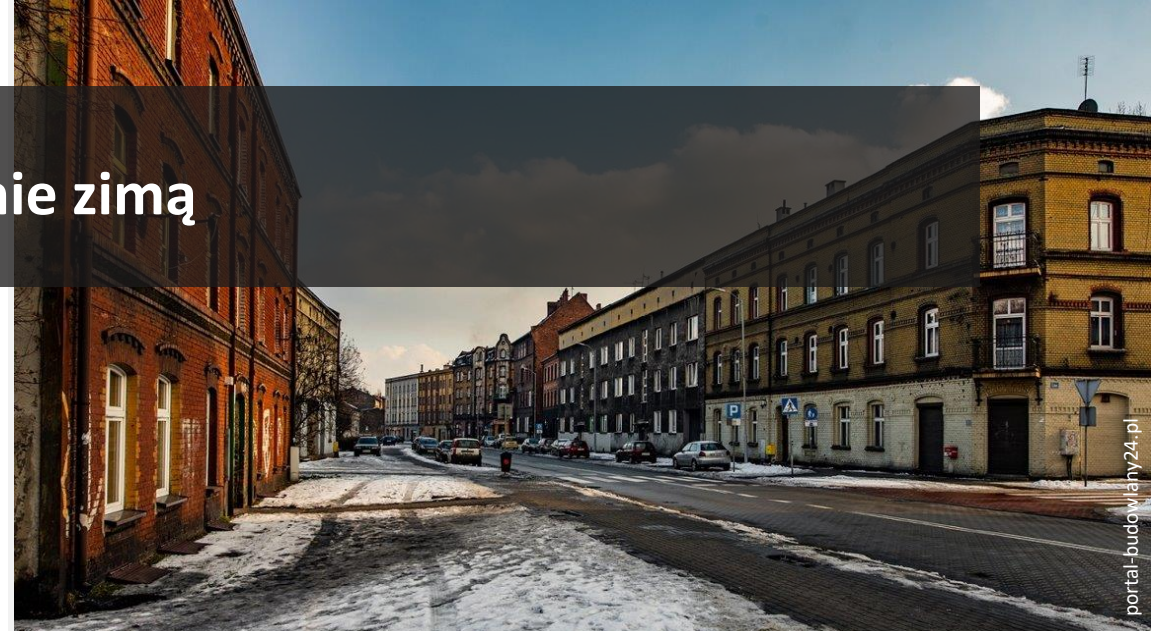
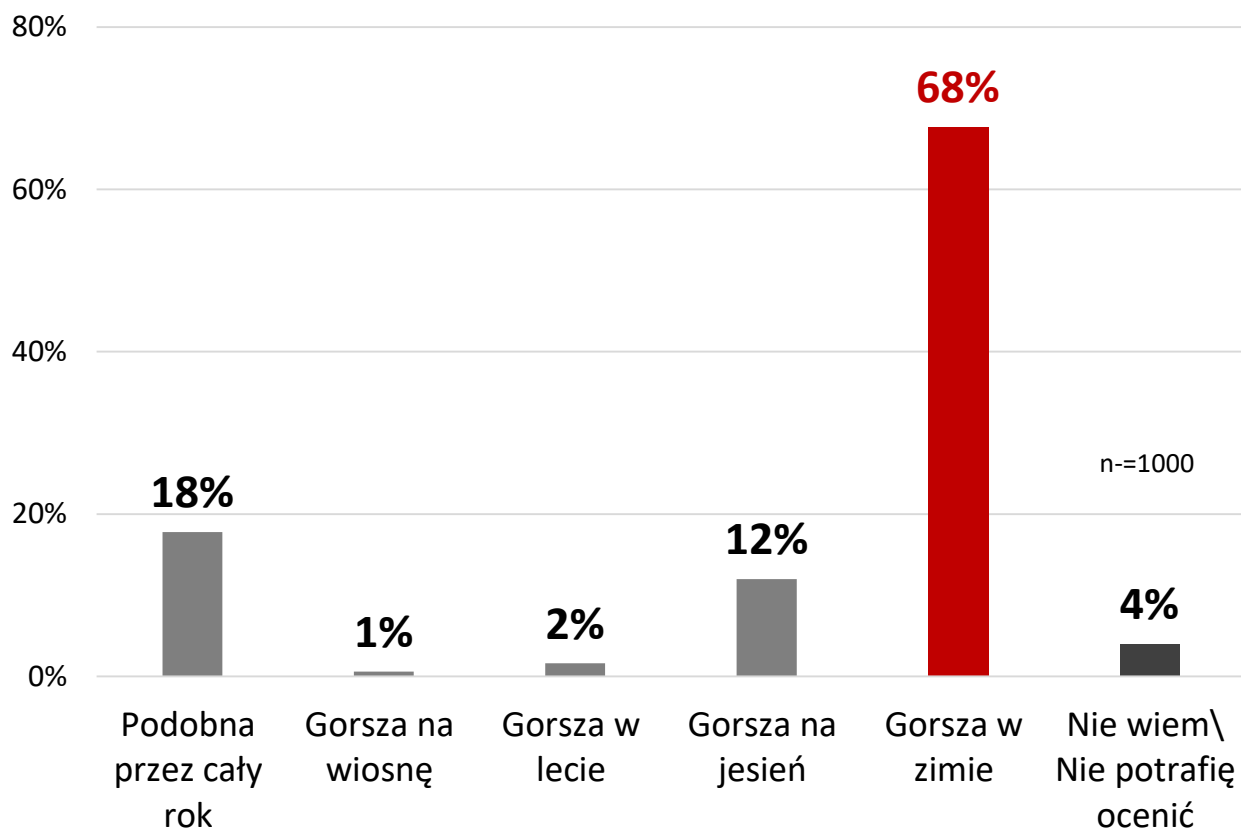
- ✓ Kobiety
- ✓ Wykształcenie wyższe
- ✓ Dochód powyżej 5 tys. zł
- ✓ Zamieszkiwanie w średnim i dużym mieście
- ✓ Budownictwo wielorodzinne
- ✓ Posiadanie kotła gazowego lub ogrzewania elektrycznego
- ✓ Bardziej krytyczna ocena jakości powietrza we własnej miejscowości

Mniejszy krytycyzm wobec jakości powietrza w sezonie grzewczym:

- ✓ Mężczyźni
- ✓ Wykształcenie podstawowe, zawodowe i średnie
- ✓ Dochód poniżej 5 tys. zł
- ✓ Zamieszkiwanie na wsi
- ✓ Dom jednorodzinny
- ✓ Posiadanie kotła/pieca na węgiel lub na drewno
- ✓ Mniej krytyczna ocena jakości powietrza we własnej miejscowości

Istnieje sezonowość: problem ujawnia się głównie zimą

Czy jakość powietrza w Pana(i) miejscowości jest podobna przez cały rok, czy też w jakimś okresie ulega ona pogorszeniu?



Mieszkańcy województwa śląskiego w przeważającej większości (68%) uważają, że jakość powietrza ulega pogorszeniu w zimie – ten okres jest najczęściej wskazywany jako problematyczny.

Jest to zbieżne z rzeczywistym, znaczącym pogorszeniem się jakości powietrza podczas sezonu grzewczego. Z kolei 18% uważa, że jakość jest podobna przez cały rok.

Widoczny jest szereg różnic istotnych statystycznie pomiędzy mieszkańcami województwa śląskiego w postrzeganiu jakości powietrza zimą

Silniejszy akcent na problem zimą:

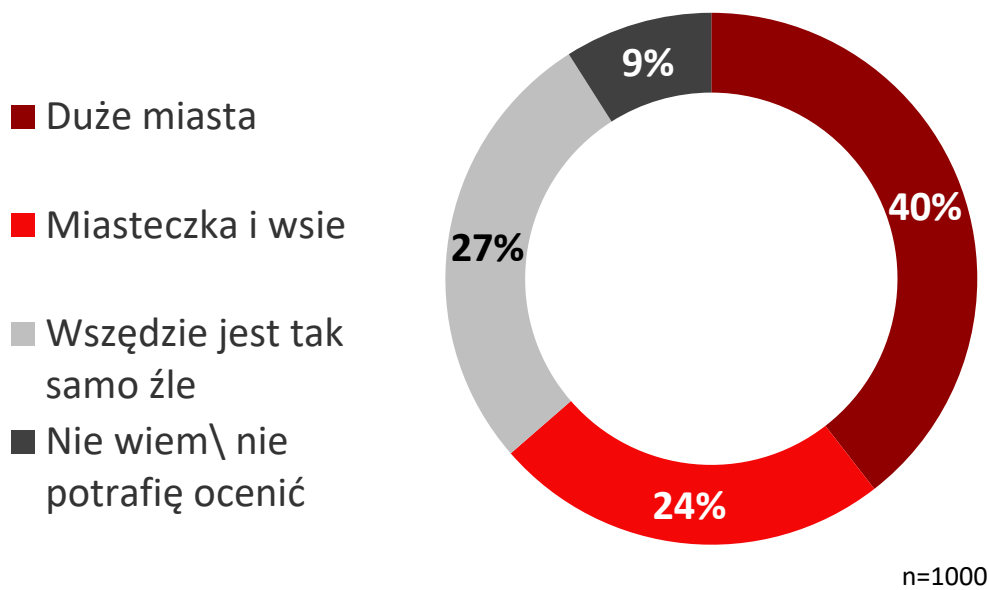
- ✓ Wiek 18-39 lat
- ✓ Wykształcenie wyższe
- ✓ Dochód powyżej 5 tys. zł
- ✓ Zamieszkiwanie w mieście
- ✓ Bardziej krytyczna ocena jakości powietrza we własnej miejscowości

Słabszy akcent na problem zimą:

- ✓ Wykształcenie podstawowe i gimnazjalne
- ✓ Dochód poniżej 5 tys. zł
- ✓ Zamieszkiwanie na wsi
- ✓ Mniej krytyczna ocena jakości powietrza we własnej miejscowości

W sezonie grzewczym różne wielkości ośrodków są postrzegane jako problematyczne pod kątem jakości powietrza, ale najczęściej wskazywane są miasta

Jak Pan(i) sądzi, gdzie w sezonie grzewczym powietrze jest bardziej zanieczyszczone?



Mieszkańcy województwa śląskiego w upatrują problemu podczas sezonu grzewczego przede wszystkim w dużych miastach (40% wskazań), choć sporo jest też głosów akcentujących problem w małych ośrodkach i na wsiach (24%), a także głosów mówiących, że problem istnieje na terenie całego województwa (27%).

Wpływ na postrzeganie ośrodków miejskich jako miejsc bardziej zanieczyszczonych może mieć fakt, że stacje monitoringu powietrza lokalizowane są zazwyczaj w miastach, a znacznie rzadziej na terenach wiejskich czy w mniejszych miasteczkach.

Widoczny jest szereg różnic istotnych statystycznie w postrzeganiu jakości powietrza w miastach podczas sezonu grzewczego

Większy krytycyzm wobec jakości powietrza w miastach w okresie grzewczym:

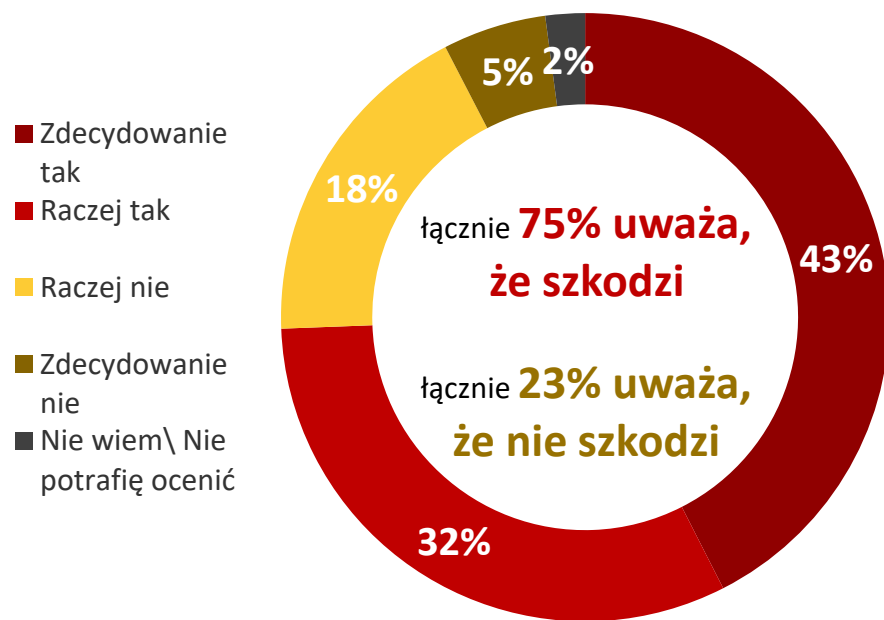
- ✓ Wiek 18-29 lat
- ✓ Wykształcenie podstawowe i gimnazjalne
- ✓ Zamieszkiwanie na wsi
- ✓ Posiadanie kotła/ pieca na węgiel
- ✓ Bardziej krytyczna ocena jakości powietrza we własnej miejscowości

Mniejszy krytycyzm wobec jakości powietrza w miastach w okresie grzewczym:

- ✓ Wiek 60-69 lat
- ✓ Wykształcenie wyższe
- ✓ Posiadanie kotła gazowego
- ✓ Mniej krytyczna ocena jakości powietrza we własnej miejscowości

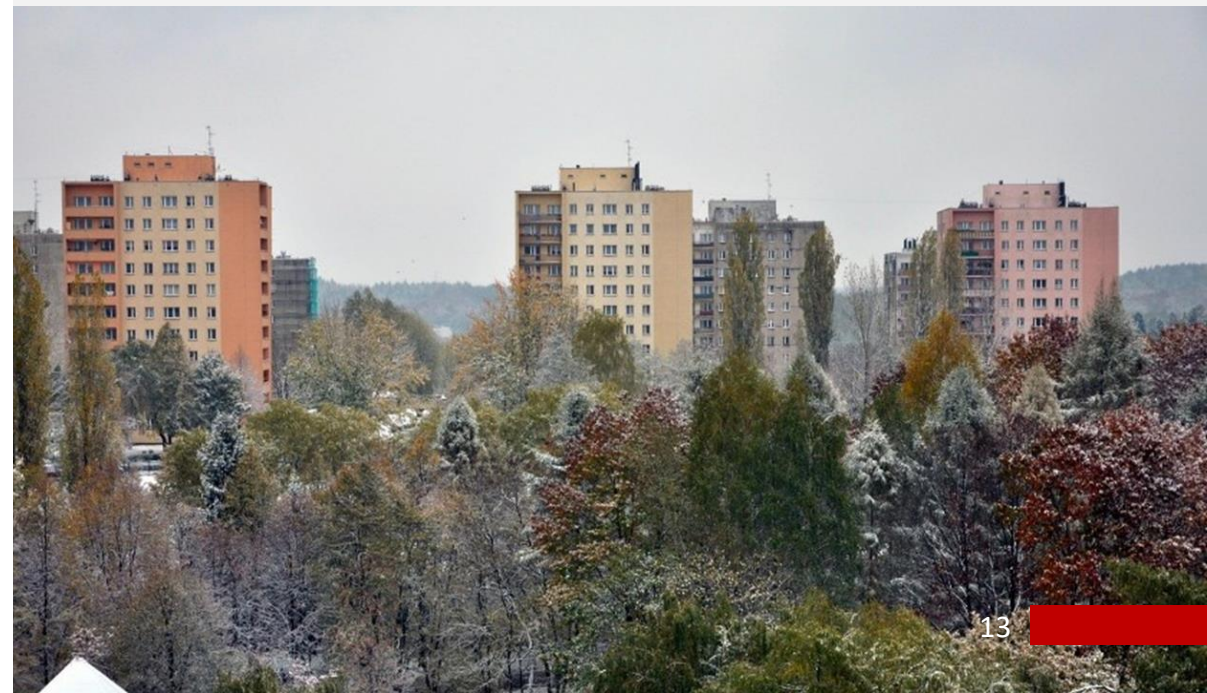
Większość mieszkańców uważa, że jakość powietrza w ich miejscowości negatywnie wpływa na zdrowie

Czy uważa Pan(i), że jakość powietrza w Pana(i) miejscowości może mieć negatywne skutki dla zdrowia Pana(i) lub członków Pana(i) rodziny?



n=1000

75% osób uważa, że powietrze w ich miejscowości może szkodzić zdrowotnie.



Widoczny jest szereg różnic istotnych statystycznie w postrzeganiu wpływu jakości powietrza na zdrowie

Większe wyczulenie na problemy zdrowotne związane z jakością powietrza:

- ✓ Kobiety
- ✓ Wiek 18-29 i 40-49 lat
- ✓ Wykształcenie wyższe
- ✓ Dochód powyżej 5 tys. Zł
- ✓ Zamieszkiwanie w dużym mieście
- ✓ Budownictwo wielorodzinne
- ✓ Posiadanie kotła gazowego lub ogrzewania elektrycznego
- ✓ Bardziej krytyczna ocena jakości powietrza we własnej miejscowości

Mniejsze wyczulenie na problemy zdrowotne związane z jakością powietrza:

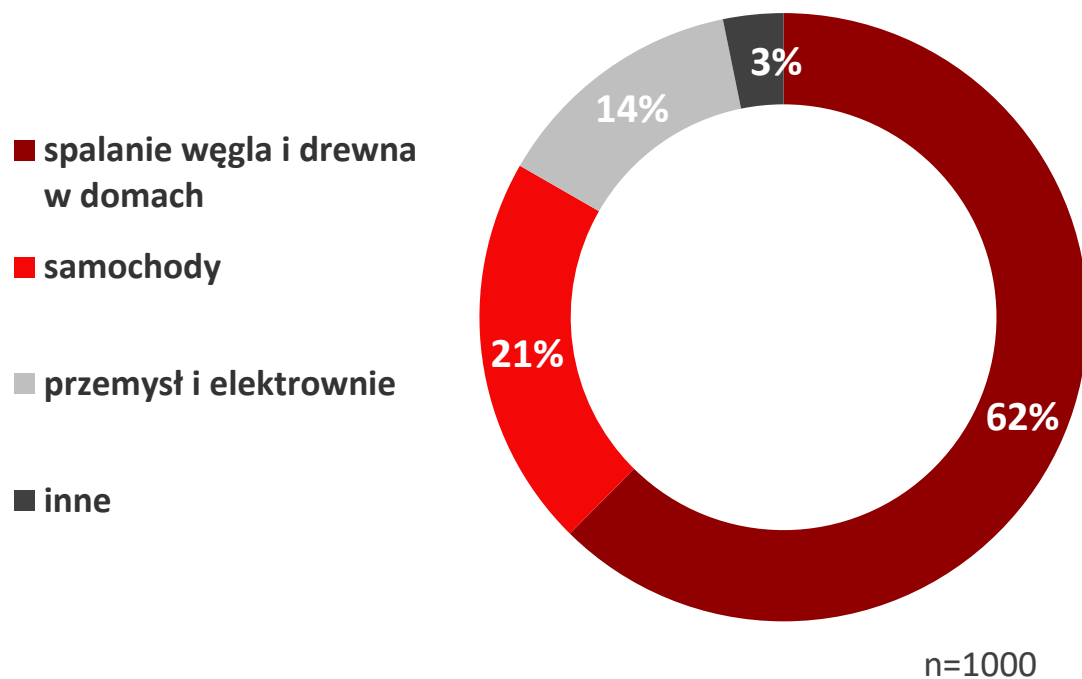
- ✓ Mężczyźni
- ✓ Wiek 60-69 lat
- ✓ Wykształcenie podstawowe, zawodowe i średnie
- ✓ Dochód poniżej 5 tys. zł
- ✓ Zamieszkiwanie na wsi
- ✓ Dom jednorodzinny
- ✓ Posiadanie kotła/pieca na węgiel lub drewno
- ✓ Mniej krytyczna ocena jakości powietrza we własnej miejscowości

Wśród skutków zdrowotnych, jakich spodziewają się mieszkańcy województwa śląskiego, bezdyskusyjnie dominują choroby układu oddechowego



Do obniżania jakości powietrza w percepcji mieszkańców województwa śląskiego przyczynia się przede wszystkim emisja z gospodarstw domowych

Czynniki, które mogą przyczyniać się do zanieczyszczenia powietrza w Pana(i) miejscowości?



Większość mieszkańców województwa śląskiego (62%), zgodnie ze stanem faktycznym, wskazuje spalanie węgla i drewna w gospodarstwach domowych jako kluczową przyczynę obniżania się jakości powietrza.



Widoczny jest szereg różnic istotnych statystycznie w postrzeganiu znaczenia emisji z gospodarstw domowych dla jakości powietrza

Silniejszy akcent na znaczenie emisji z gospodarstw domowych dla jakości powietrza w województwie śląskim:

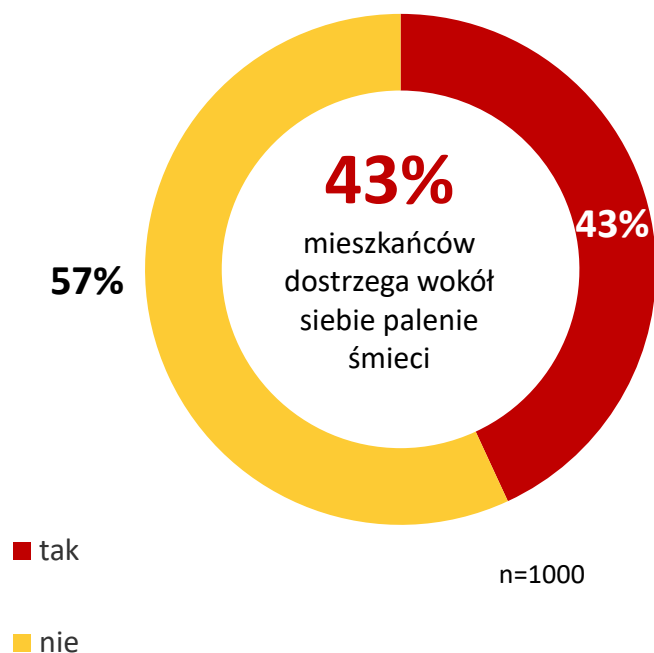
- ✓ Wykształcenie wyższe
- ✓ Dochód powyżej 5 tys. zł
- ✓ Dom jednorodzinny
- ✓ Budynek zbudowany po 2001 roku
- ✓ Bardziej krytyczna ocena jakości powietrza we własnej miejscowości

Słabszy akcent na znaczenie emisji z gospodarstw domowych dla jakości powietrza w województwie śląskim:

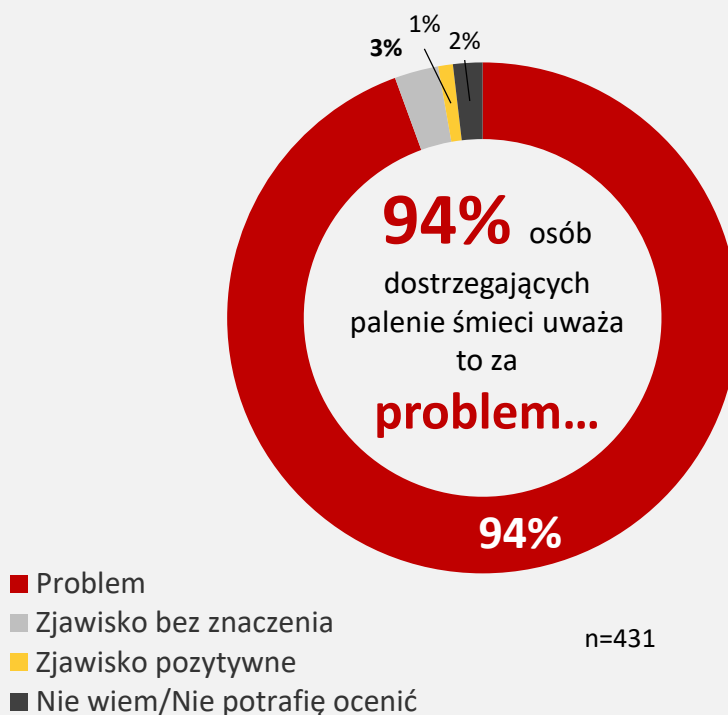
- ✓ Wykształcenie zawodowe
- ✓ Dochód poniżej 5 tys. zł
- ✓ Duże miasto
- ✓ Budynek sprzed wojny
- ✓ Mniej krytyczna ocena jakości powietrza we własnej miejscowości

Palenie śmieci jest masowym, poważnym problemem

Czy w Pana(i) okolicy mieszkańcy palą śmieci w domowych piecach lub na wolnym powietrzu?



Jak ocenia Pan(i) palenie śmieci przez mieszkańców? Czy jest to według Pana(i)...



Jak ocenia Pan(i) wagę tego problemu? Czy jest to problem...



Widoczny jest szereg różnic istotnych statystycznie w dostrzeganiu problemu palenia śmieciami

Częstsze dostrzeganie palenia śmieciami:

- ✓ Wiek 30-39 lat
- ✓ Wykształcenie wyższe
- ✓ Dochód powyżej 5 tys. zł
- ✓ Posiadanie kotła/pieca gazowego

Rzadsze dostrzeganie palenia śmieciami:

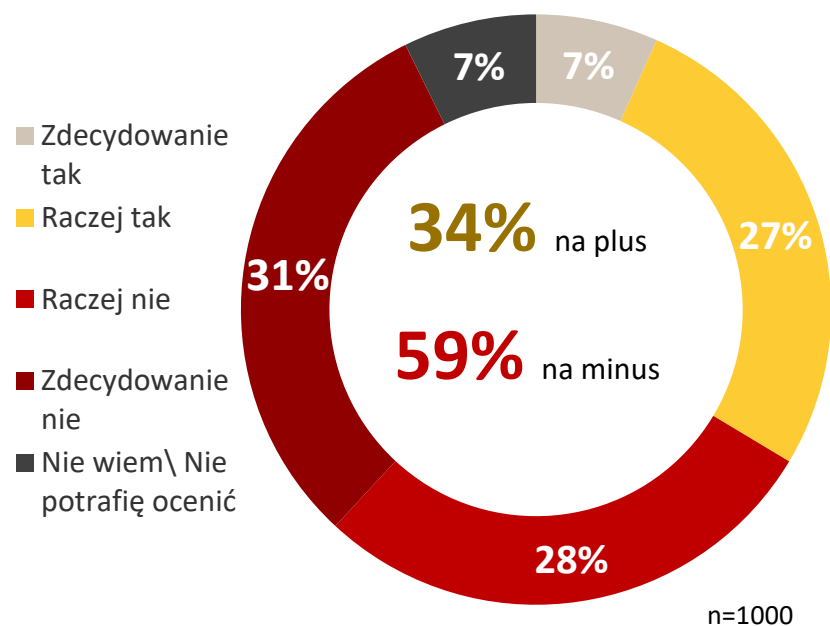
- ✓ Wiek 60+ lat
- ✓ Wykształcenie zawodowe
- ✓ Dochód poniżej 5 tys. zł
- ✓ Zamieszkiwanie na wsi
- ✓ Posiadanie kotła/pieca na węgiel

DZIAŁANIA WŁADZ

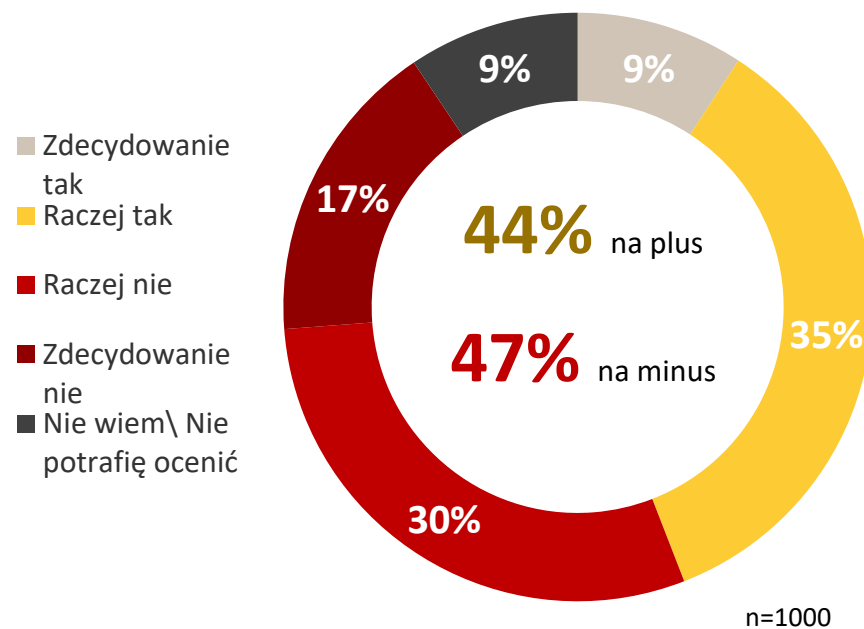


Obecne działania władz zyskują więcej uwag krytycznych niż pozytywnych – ocena działań rządowych jest nieznacznie bardziej negatywna niż samorządowych

Czy uważa Pan(i), że rząd podejmuje wystarczające działania w celu wyeliminowania problemu zanieczyszczenia powietrza?

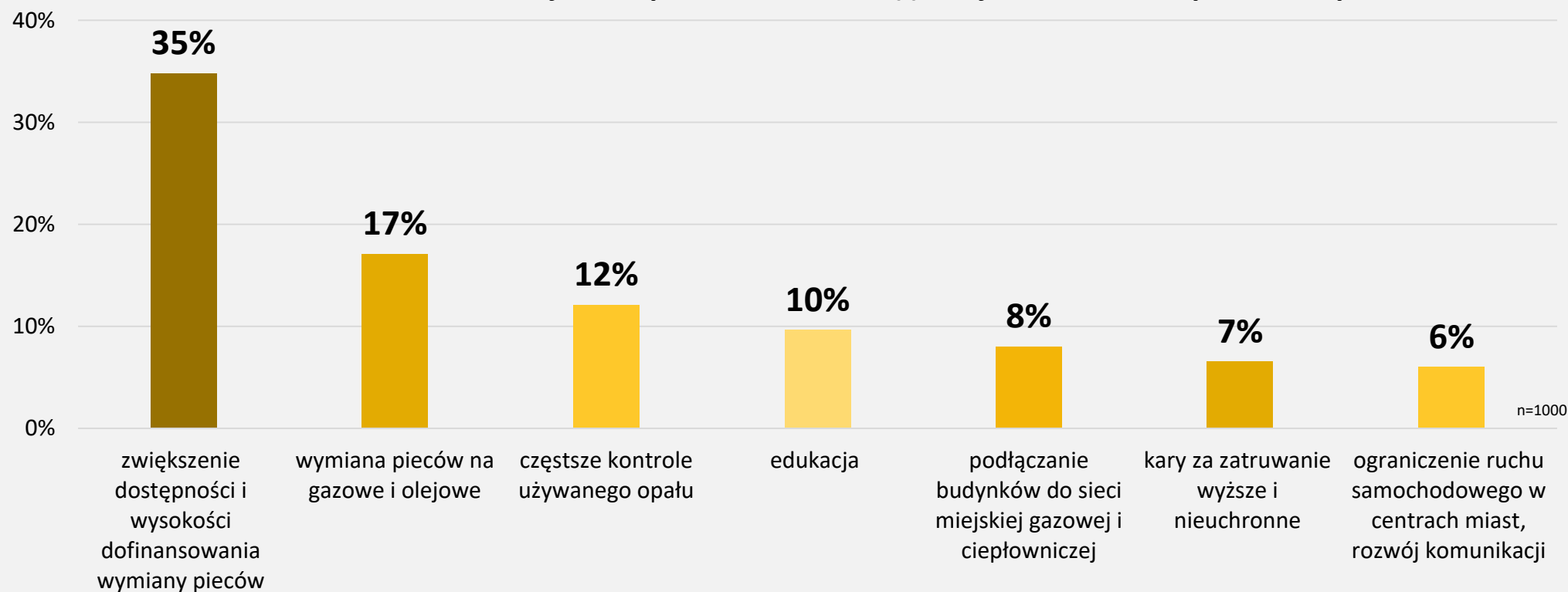


A władze lokalne\samorządowe? Czy według Pana (i) podejmują wystarczające działania w celu wyeliminowania problemu zanieczyszczenia powietrza?



Sugerowane działania władz, które powinny zostać podjęte w celu poprawy jakości powietrza, to przede wszystkim dofinansowanie wymian starych kotłów na paliwo stałe

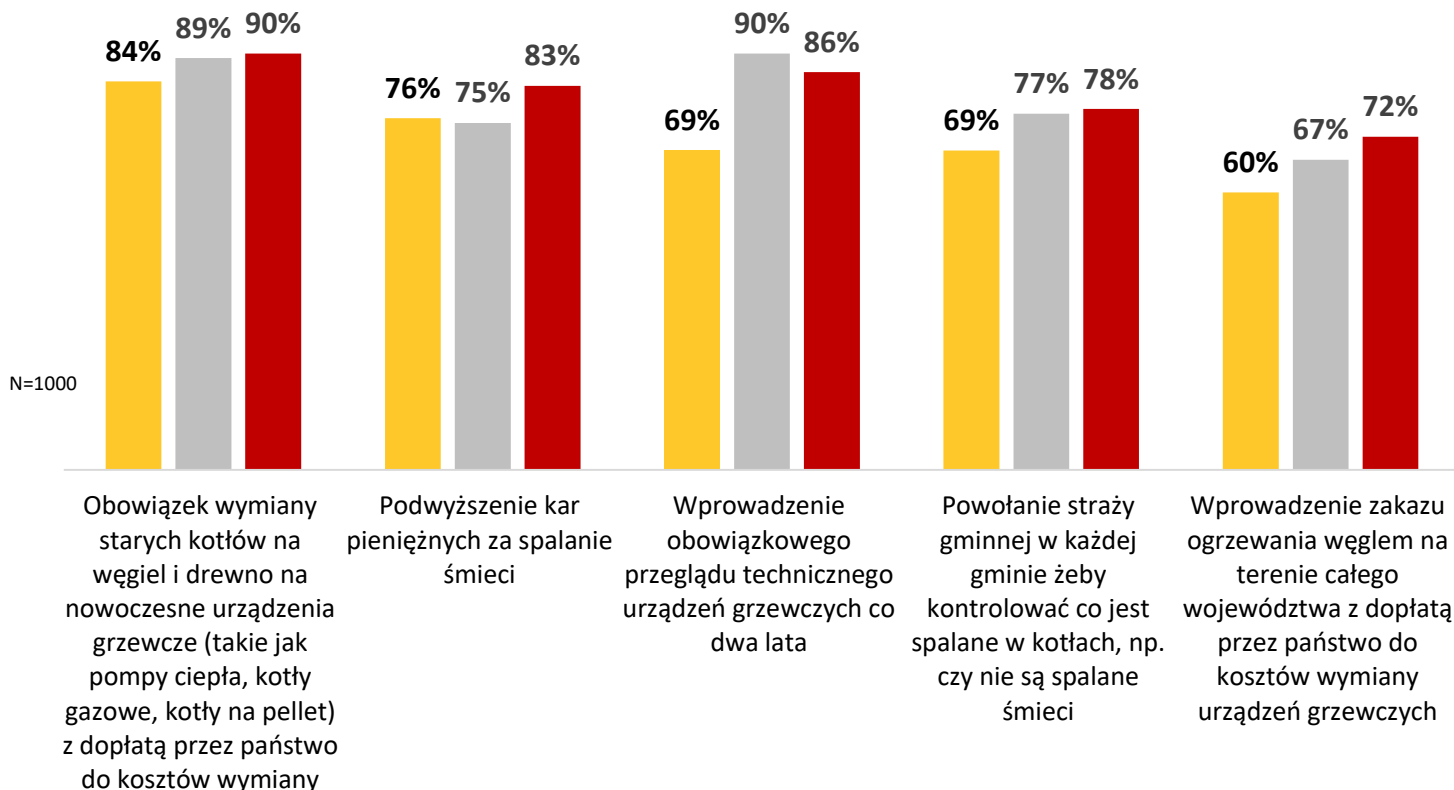
Jakie działania Pana (i) zdaniem władze powinny podejmować w celu poprawy jakości powietrza w Pana(i) miejscowości? – odpowiedzi spontaniczne.



Obowiązek wymiany starych kotłów z dopłatą to rozwiązanie z największym poparciem wśród mieszkańców województwa śląskiego

Czy popiera Pan (i) następujące działania na rzecz poprawy jakości powietrza?

Dom jednorodzinny Kamienica Budownictwo wielorodzinne



Mieszkańcy województwa śląskiego są pozytywnie nastawieni do szeregu rozwiązań mających podnosić jakość powietrza.

Stosunkowo najmniejszym poparciem dla wszystkich rozwiązań wykazują się mieszkańcy domów jednorodzinnych, choć i tak jest ono bardzo wysokie.

Największą popularnością (średnio 87%) cieszy się obowiązek wymiany starych kotłów na węgiel i drewno na nowoczesne urządzenia grzewcze (co jest wprowadzane przez uchwałę antysmogową).

Mieszkańcy popierają również podwyższenie kar za spalanie odpadów, obowiązkowy przegląd urządzeń grzewczych co dwa lata, powołanie straży gminnej w każdej gminie, a nawet wprowadzenie zakazu ogrzewania węglem w całym województwie. Poparcie tego ostatniego przez średnio 66% respondentów można uznać za wynik wysoki jak dla województwa z aktywnym sektorem wydobywania węgla.

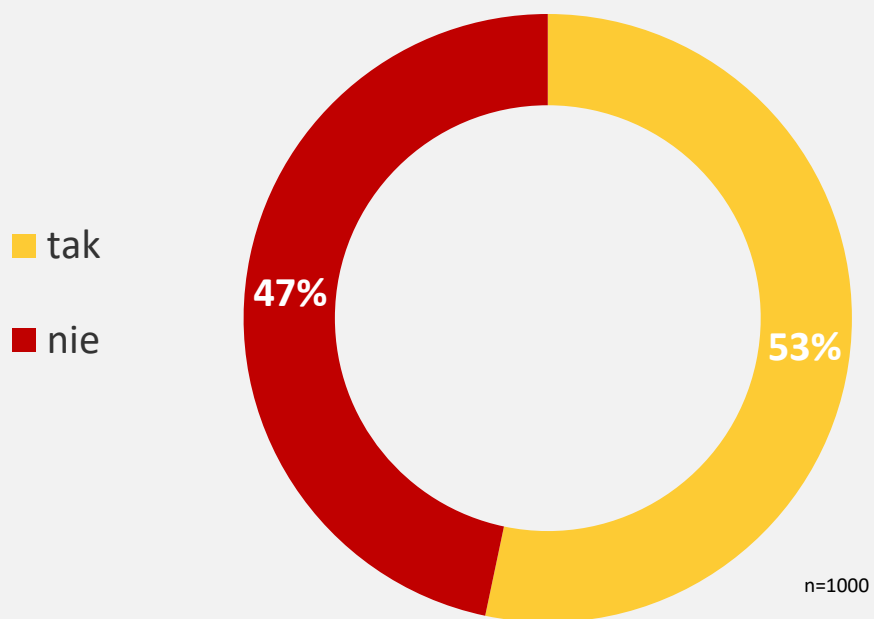
Wyniki te, wraz z negatywną oceną dotychczasowych działań administracji, pokazują że mieszkańcy województwa oczekują od rządzących zdecydowanych działań na rzecz poprawy jakości powietrza.

UCHWAŁA ANTYSMOGOWA



Znajomość faktu istnienia uchwały antysmogowej deklaruje jedynie połowa mieszkańców województwa śląskiego

Czy słyszał(a) Pan(i) o uchwale antysmogowej, która dotyczy całego województwa śląskiego?

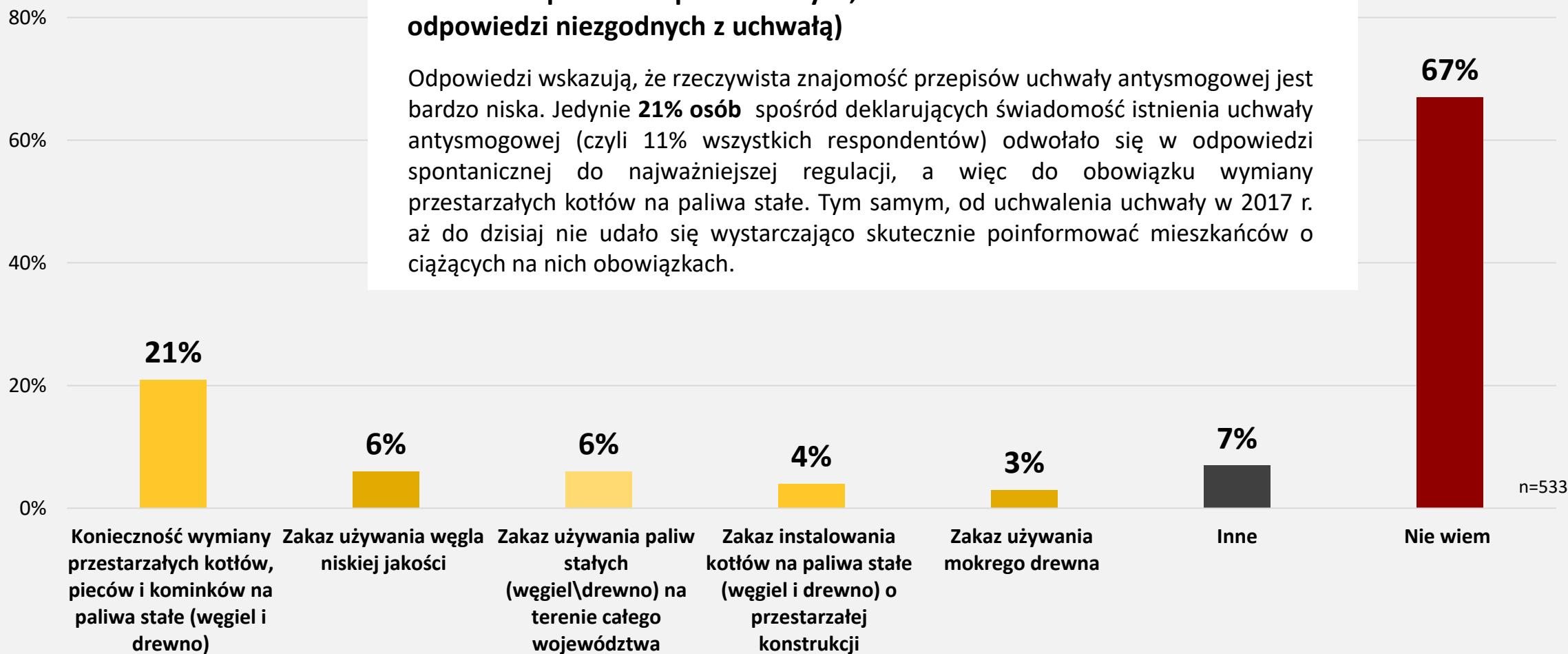


Okolo połowy (**53%**) mieszkańców województwa śląskiego słyszało o uchwale antysmogowej, przyjętej przez wojewódzkie władze samorządowe.

Tylko 1/3 osób, które słyszały o uchwale antysmogowej, wskazuje wymagania, jakie zostały przez nią nałożone

Czy wie Pan(i) jakie są główne postanowienia tej uchwały? (Respondenci udzielali odpowiedzi spontanicznych, co dawało możliwość również odpowiedzi niezgodnych z uchwałą)

Odpowiedzi wskazują, że rzeczywista znajomość przepisów uchwały antysmogowej jest bardzo niska. Jedynie **21% osób** spośród deklarujących świadomość istnienia uchwały antysmogowej (czyli 11% wszystkich respondentów) odwołało się w odpowiedzi spontanicznej do najważniejszej regulacji, a więc do obowiązku wymiany przestarzałych kotłów na paliwa stałe. Tym samym, od uchwalenia uchwały w 2017 r. aż do dzisiaj nie udało się wystarczająco skutecznie poinformować mieszkańców o ciążyących na nich obowiązkach.



Konieczność wymiany starych kotłów jest znana 2/3 respondentów, ale bez wiedzy o konkretnej dacie

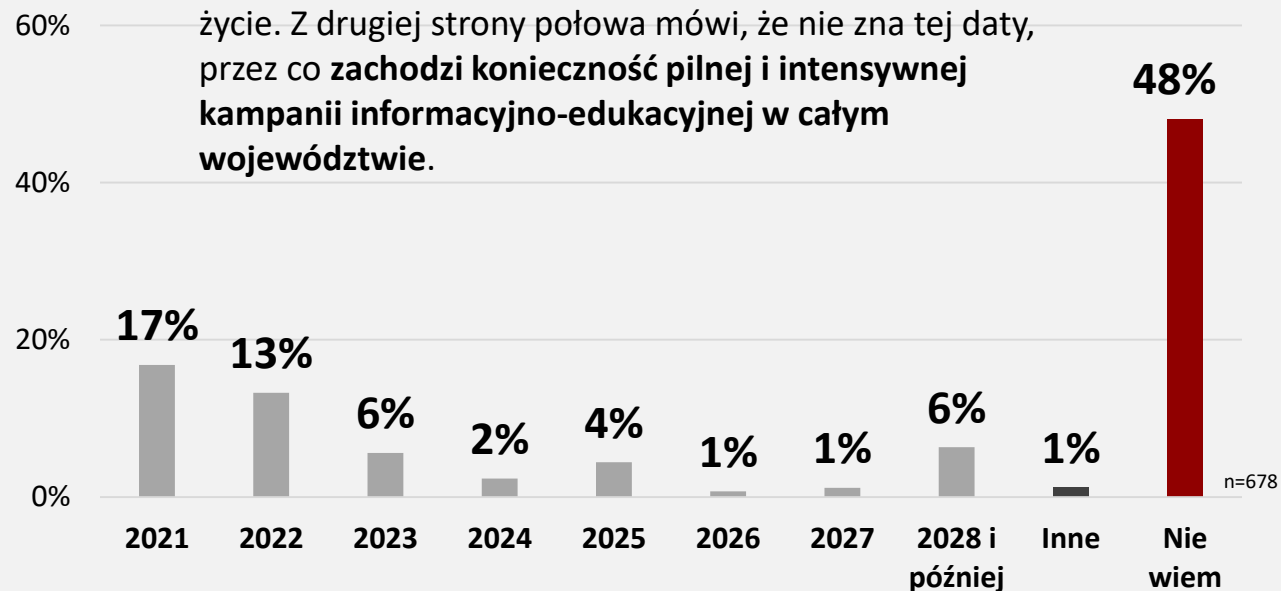
Czy słyszał(a) Pan(i) o tym, że w Pana(i) województwie wprowadzono obowiązek wymiany najstarszych kotłów spalających węgiel i drewno (powyżej 10 lat) na nowoczesne urządzenia grzewcze?

68% osób deklaruje, że słyszało o obowiązku wymiany starych kotłów.



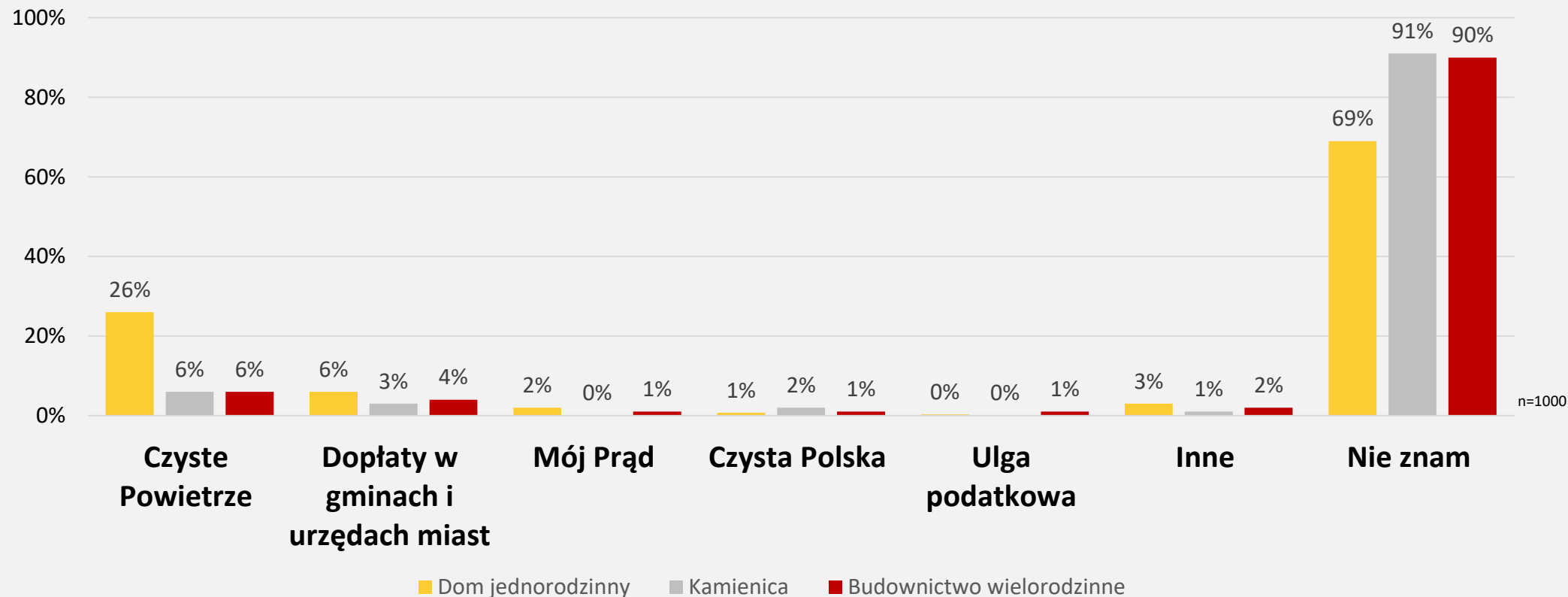
Do którego roku trzeba najpóźniej wymienić kotły, które mają więcej niż 10 lat?

Wiele osób, które deklarują świadomość konieczności wymiany starych kotłów, nie ma dokładnej wiedzy o tym, do kiedy należy to uczynić. 30% z nich jest w stanie odwołać się do 2021 lub 2022 roku, gdy obowiązek ten wchodzi w życie. Z drugiej strony połowa mówi, że nie zna tej daty, przez co **zachodzi konieczność pilnej i intensywnej kampanii informacyjno-edukacyjnej w całym województwie.**



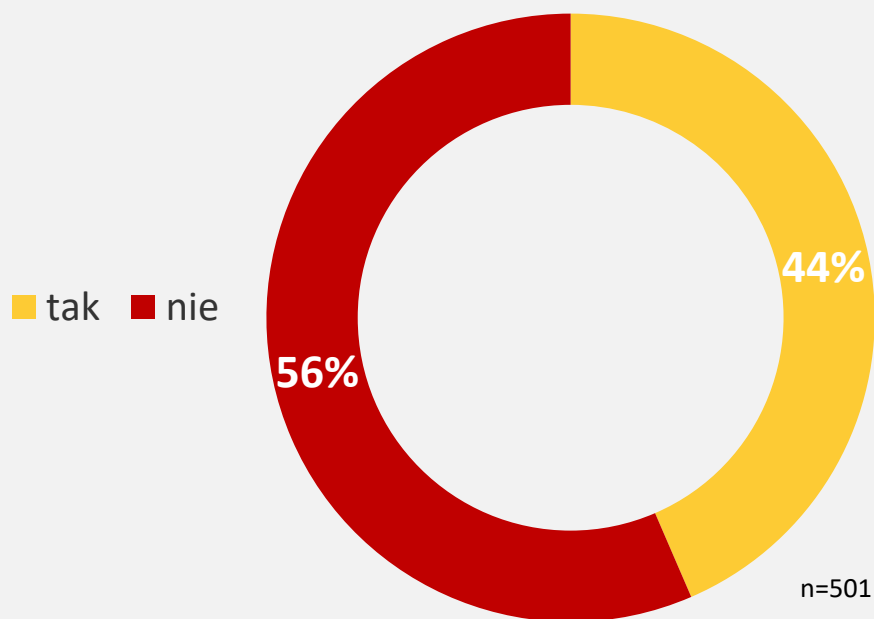
Świadomość programów wsparcia dla osób wymieniających stare kotły obejmuje głównie „Czyste Powietrze”, a poza tym jest śladowa

Czy słyszał(a) Pan(i) o finansowym wsparciu dla osób wymieniających stare kotły na węgiel? Jakie to programy?



Obowiązek zgłoszeń jest znany mniej, niż połowie mieszkańców domów

Czy słyszał(a) Pan(i) o obowiązku zgłoszenia urządzeń grzewczych do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, który spoczywa na właścicielach budynków?



Mniej niż połowa (**44%**) osób zamieszkujących budynki jednorodzinne w województwie śląskim słyszała o obowiązku zgłoszeń urządzeń grzewczych.

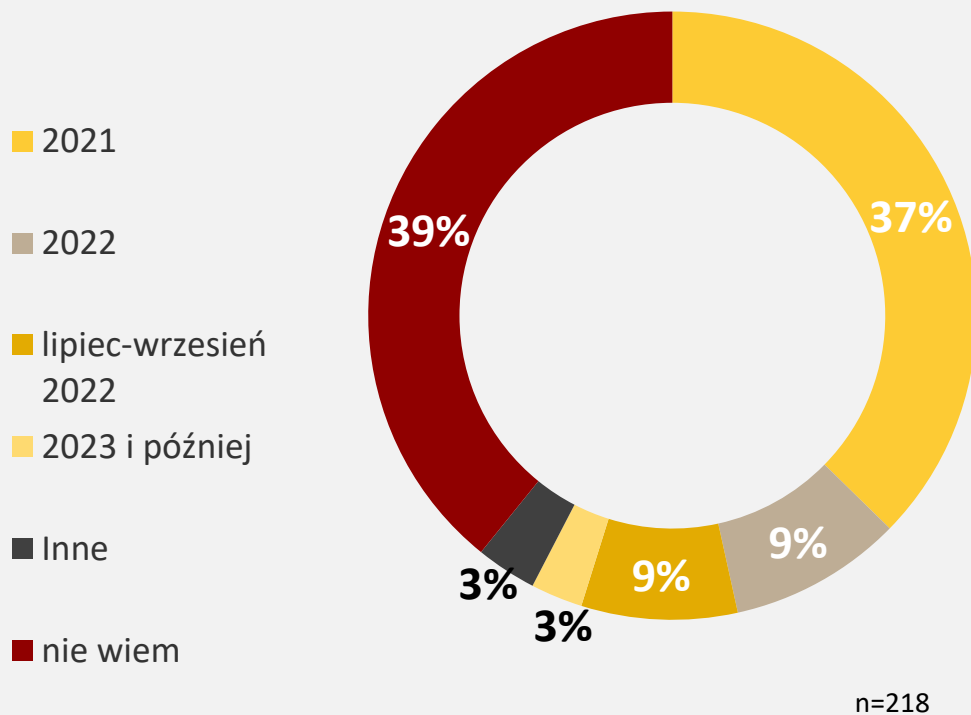
W istotnie większym stopniu deklaracje o wcześniejszej wiedzy na ten temat pochodziły od mężczyzn: słyszało o konieczności 49% mężczyzn, a kobiet 38%.

Oni też częściej wskazywali koniec roku 2021 jako datę, do której trzeba spełnić nałożony obowiązek.

Dane te wskazują na konieczność przeprowadzenia pilnych działań informacyjnych w tym zakresie.

Mieszkańcy domów, którzy słyszeli o obowiązku zgłoszeń źródeł ciepła, mają nieprecyzyjne wyobrażenie, do kiedy trzeba tego dokonać

Pana(i) zdaniem, do kiedy trzeba dokonać takiego zgłoszenia?



Widoczne jest, że wiedza dotycząca terminu (lipiec 2022) nie osadziła się w świadomości, a mieszkańcy śląska usiłują zgadywać, kiedy upływa termin.

9% badanych lokowało datę wokół właściwego terminu (lipca 2022), choć też w pewnym przybliżeniu, z dokładnością do 1-2 miesięcy.

Mężczyźni istotnie częściej niż kobiety zdecydowanie, acz nietrafnie, wskazywali koniec roku 2021 jako datę, do której trzeba spełnić nałożony obowiązek.

Potrzebna jest kampania informacyjna w tym zakresie.

INFORMACJE O BADANIU

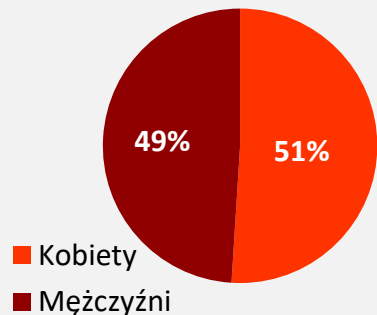


Informacje o próbie

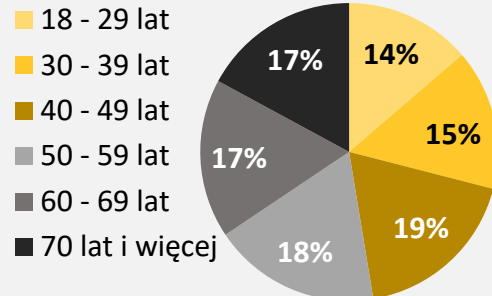
Badanie zostało zrealizowane we wrześniu 2021 metodą CATI na próbie n=1000 dorosłych mieszkańców województwa śląskiego. Próba kwotowo-losowa, z kontrolą płci, wieku i klasy wielkości miejscowości. Poziom ufności: 95%.

Badanie zostało przeprowadzone przez Opinia24.

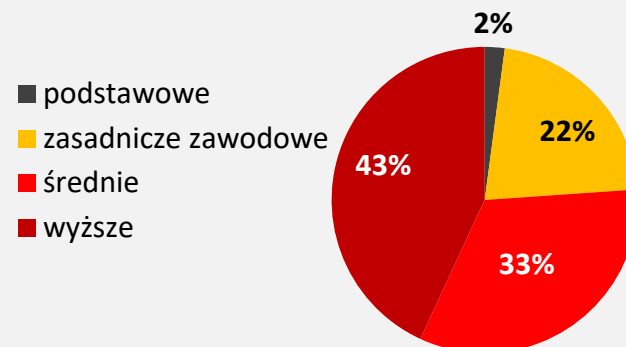
Płeć



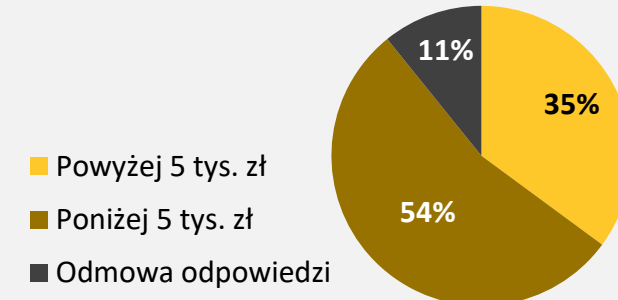
Wiek respondenta



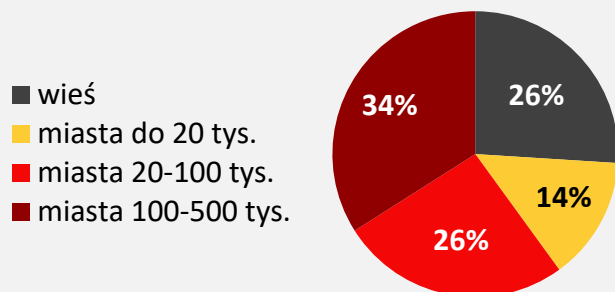
Wykształcenie



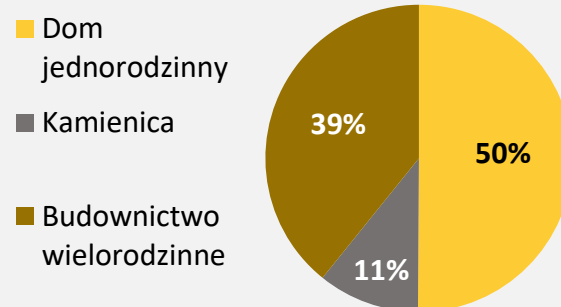
Dochód



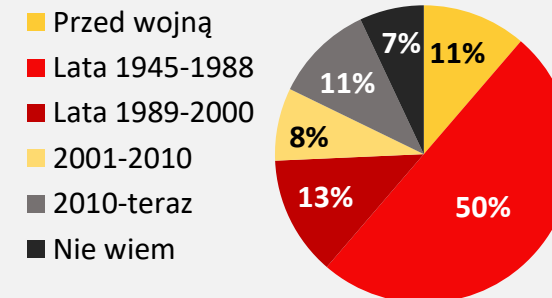
Wielkość miejscowości



Zamieszkiwany budynek



Wiek budynku





opinia24

